φογχάζουν, χώνοντα ὅς τὰ γόνατα στὴν ἄμμο καὶ γλυστροῦν, κατρακυλῶντας στὶς κατωφέρειες.

Εἴμαστε δυὸ φίλοι ποὺ ταξειδεύαμε κ' ἡ ἀκολουθία μας ἀπετελεῖτο ἀπὸ ὀχτὼ σπαχῆδες καὶ τέσσερες καμῆλες μὲ τοὺς καμηλιέρηδές τους. Εἴχαμε πάψει πειὰ νὰ μιλᾶμε, συντριμμένοι ἀπὸ τὴ ζέστη καὶ τὴν κούραση καὶ σπεγνωμένοι ἀπὸ τὴ δίψα. Ἔξαφνα, καθὼς προχωρούσαμε, ἕνας ἀπ' τοὺς ἀνθρώπους μας ἔβγαλε μιὰ κραυγὴ πρόμου. Ἀμέσως σταθήραμε ὅλοι κ' ἀπομείναμε ἀκίνητοι, γιατὶ εἶχε συμβεῖ κάτι, ποὺ μόνο στὶς ἐξωτικὲς αὐτὲς χῶρες συμβαίνει.

Κάτου, ἐκεῖ κοντά μας, πρὸς μιὰ ἀκαθόριστη διεύθυνσι, ἕνα τύμπανο χτυποῦσε. Ἦταν τὸ μυστηριῶδες τύμπανο, ποὺ μόνο ὅσοι ταξειδεύουν στὴ Σαχάρα τὸ ξέρουν. Ἀντηχοῦσε καθαρά, πότε πιὸ δυνατά, πότε πιὸ ἀδυνατισμένα, σταματῶντας κάθε τόσο κ' ἔπειτα ξαναρχίζοντας τὸ ὑποβλητικὸ χτύπημά του.

Οἱ Ἄραβες τῆς ἀκολουθίας μας ἀλληλοκυτταζόντουσαν περίτρομοι. Κι' ἔξαφνα κάποιος ἀπ' αὐτοὺς εἶπε στὴ γλῶσσα τους :

«— Ὁ θάνατος πλανιέται γύρω μας».

Κι' ἀμέσως, ἀπροσδόκητα, ὁ σύντροφός μου, ὁ φίλος μου, ὁ ἀδελφός μου σχεδόν, σωριάστηκε κάτω ἀπὸ τ' ἄλογό του μὲ τὸ κεφάλι μπροστά, χτυπημένος ἀπὸ ἡλίαση !...

Δυὸ ὧρες προσπάθησα τοῦ κάσου μὲ κάθε τρόπο νὰ τὸν συνεφέρω, ὅς ὅτου τὸν εἶδα νὰ ξεψυχάη μέσα στὴν ἀγκαλιά μου. Καὶ σ' ὅλο τὸ διάστημα αὐτό, τὸ μυστηριῶδες τύμπανο ἐξακολουθοῦσε νὰ γεμίζη τ' αὐτιά μου μὲ τὸν μονότονο κρότο του, τὸν ἀδιάκοπο καὶ τὸν ἀνεξήγητο. Κι' ἔννοιωθα συγχρόνως νὰ γλυστράη μέσα στὰ κόκκαλά μου ὁ φόβος, ὁ ἀληθινὸς φόβος, ὁ φριχτὸς φόβος, καθὼς βρισκόμουν μπροστὰ στὸ ἀγαπημένο αὐτὸ πτῶμα, ἐπάνω στὴ φλεγομένη ἄμμο, διακόσιες λεῦγες μακρυὰ ἀπὸ τὸ τελευταῖο κατοικημένο μέρος, ἐνῶ πέρα τὸ τύμπανο τοῦ θανάτου χτυποῦσε.

Αὐτὴ τὴν ἡμέρα κατάλαβα γιὰ πρώτη φορὰ τί εἶνε ὁ φόβος. Μὰ τὸν ἔννοιωσα ἀκόμα καλύτερα μιὰ ἄλλη φορά.

— Συγνώμην, κύριε, διέκοψε τότε τὸν ἀφηγητὴ ὁ πλοίαρχος. Μὰ αὐτὸ τὸ τύμπανο τί ἦταν ;

— Οὔτ' ἐγὼ δὲν ξέρω, ἀπάντησε ἐκεῖνος. Κανεὶς δὲν ξέρει. Οἱ ἐπιστήμονες τὸ ἀποδίδουν στὴν ἠχώ, ἡ ὁποία μέσ' ἀπὸ τ' ἀνεβοκατεβάσματα τῶν ἀμμολόφων παίρνει τρομακτικὲς διαστάσεις. Μὰ κανεὶς δὲν ξέρει τίποτε θετικό. Ἴσως εἶνε ἕνα εἶδος ἀντικατοπτρισμοῦ τοῦ ἤχου. Πάντως, κι' ἐγὼ ὅλ' αὐτὰ τὰ ἔμαθα ἀργότερα. Καὶ τώρα ἔρχομαι στὸ δεύτερο ἐπεισόδιο, ποὺ μοῦ συνέβη τὸν περασμένο χειμῶνα, καθὼς διέσχιζα ἕνα δάσος τῆς Βορειοανατολικῆς Γαλλίας. Μέσα στὸ δάσος εἶχε νυχτώσει δυὸ ὧρες νωρίτερα κι' εἶχα γιὰ ὁδηγό μου ἕνα χωρικό, ὁ ὁποῖος ἐβάδιζε στὸ πλάϊ μου σ' ἕνα στενὸ μονοπάτι. Ἀπὸ πάνω μας τὰ ἔλατα οὐρλιαζαν, καθὼς τὰ ἔδερνε ὁ βορηᾶς. Ἀνάμεσα ἀπὸ τὶς κορυφές τους, ἔβλεπα τὰ μουντὰ σύννεφα νὰ κυλοῦν φεύγοντας σὰν κινηγημένα. Κάθε τόσο, μπρὸς στὴν ἀκατανίκητη ὁρμὴ τοῦ ἀνέμου, ὅλο τὸ δάσος ἔγερνε πρὸς τὸ ἴδιο μέρος, βγάζοντας ἕναν ἀτέραντο στεναγμὸ ὀδύνης. Καὶ τὸ κρύο μὲ τρυποῦσε ὁλόκληρο, παρ' ὅλο τὸ γοργὸ βῆμα μου καὶ τὸ βαρύ μου ντύσιμο.

Θὰ δειπνούσαμε καὶ θὰ κοιμόμαστε στὴν καλύβα ἑνὸς δασοφύλακος, ποὺ δὲν βρισκόταν καὶ πολὺ μακρυά μας. Εἶχα πάει ἐκεῖ γιὰ νὰ κυνηγήσω.

Κάθε τόσο, ὁ ὁδηγός μου ὕψωνε τὰ μάτια του καὶ ψιθύριζε : «Διαβολόκαιρος !...». Ἔπειτα ἄρχισε νὰ μοῦ μιλάη γιὰ τοὺς ἀνθρώπους, οἱ ὁποῖοι θὰ μᾶς φιλοξενοῦσαν. Ὁ δασοφύλακας εἶχε σκοτώσει πρὸ δυὸ χρόνων ἕνα λαθροθήρα κι' ἀπὸ τότε φαινόταν σκυθρωπὸς καὶ βλοσυρός, σὰν νὰ τὸν βασάνιζαν τύψεις. Οἱ δυὸ παντρεμμένοι γιοί του ζοῦσαν μαζύ του.

Τὰ σκοτάδια ἦσαν βαθειά. Δὲν ἔβλεπα τίποτε γύρω μου. Τέλος, παρατήρησα ἕνα φῶς κι' ὁ σύντροφός μου χτύπησε μιὰ πόρτα.

Κραυγὲς διαπεραστικὲς γυναικεῖες ἀπάντησαν. Ἔπειτα μιὰ ἀντρίκεια φωνή, μιὰ φωνὴ πνιγμένη, ρώτησε : «Ποιὸς εἶνε ;» Ὁ ὁδηγός μου εἶπε τότε τ' ὄνομά του καὶ μᾶς ἄνοιξαν. Μπήκαμε μέσα κι' ἀντίκρυσα τότε ἕναν ἀλησμόνητο πίνακα.

Ἕνας γέρος, μὲ μαλλιὰ λευκά, μὲ μάτια τρελλοῦ, μὲ τὸ δίκαννό του γεμᾶτο στὸ χέρι, μᾶς περίμενε ὄρθιος στὴ μέση τῆς κουζίνας, ἐνῶ δυὸ ψηλὰ παλληκάρια, ὡπλισμένα μὲ τσεκούρια, φύλαγαν στὴν πόρτα. Διέκρινα στὶς σκοτεινιασμένες γωνίες δυὸ γυναῖκες γονατιστές, μὲ τὸ πρόσωπό τους γυρισμένο πρὸς τὸν τοῖχο.

Ὁ γέρος, βλέποντάς μας, ἀκούμπησε τὸ ὅπλο του στὸν τοῖχο καὶ διέταξε νὰ ἑτοιμάσουν ἕνα δωμάτιο, μιὰ ἐπειδὴ ἡ γυναῖκες δὲν κουνιόντουσαν, μοῦ εἶπε ἀπότομα :

— Ξέρετε, κύριε, ἐδῶ καὶ δυὸ χρόνια ἀκριβῶς τὴ νύχτα αὐτή, σκότωσα ἕναν ἄνθρωπο. Τὸν περασμένο χρόνο ἦρθε καὶ μὲ φώναξε.... Τὸν περιμένω λοιπὸν κι' ἀτόμε....

Ἔπειτα πρόσθεσε σὲ τόνο, ποὺ μ' ἔκανε νὰ χαμογελάσω :

— Γι' αὐτὸ μᾶς βλέπετε σὲ τέτοια ἀνησυχία.

Τὸν καθησύχασα ὅπως μποροῦσα κι' ἄρχισα νὰ διηγοῦμαι διάφορες ἱστορίες, μὲ τὶς ὁποῖες σιγὰ—σιγὰ τοὺς γαλήνεψα ὅλους.

Κοντὰ στὸ τζάκι ἕνας γέρος σκύλος, σχεδὸν τυφλός, κοιμόταν μὲ τὸ μουσοῦδι του χωμένο ἀνάμεσα στὰ σκέλια του.

Ἔξω, ἡ μανιασμένη καταιγίδα ἔδερνε τὸ μικρὸ σπιτάκι κι' ἀπὸ ἕνα στενὸ φεγγίτη, κοντὰ στὴν πόρτα, ἔβλεπα τὰ δέντρα ποὺ ἔγερναν ὅς τὴ γῆ καὶ τὶς ἀδιάκοπες ἀστραπές.

Παρ' ὅλες τὶς προσπάθειές μου, καταλάβαινα ὅτι ἕνας βαθὺς φόβος κατεῖχε ὅλους αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους καὶ κάθε φορὰ ποὺ ἔπαυα νὰ μιλάω, ὅλα τ' αὐτιὰ ἀφογκραζόντουσαν μακρυά. Κουρασμένος νὰ παρακολουθῶ τὶς ἀνόητες ἀνησυχίες τους, ἑτοιμαζόμουν νὰ πάω νὰ κοιμηθῶ, ὅταν ἔξαφνα ὁ γεροδασοφύλακας ἔκανε ἕνα πήδημα, ἄρπαξε τὸ δίκαννό του καὶ τραύλισε μὲ φωνὴ πνιγμένη :

— Νά τον ! Νά τον ! Νά τον !....

Ἡ δυὸ γυναῖκες γονάτισαν πάλι, κρύβοντας τὰ πρόσωπά τους καὶ τὰ παλληκάρια ξαναπῆραν τὰ τσεκούρια τους. Ἑτοιμαζόμουν νὰ τοὺς καθησυχάσω πάλι, ὅταν ὁ κοιμισμένος σκύλος ἀνορθώθηκε ἀπότομα καὶ ὑψώνοντας τὸ κεφάλι του, τεντώνοντας τὸν λαιμό του, κυττάζοντας στὴ φωτιὰ μὲ τὰ σβυσμένα σχεδὸν μάτια του, ἔβγαλε ἕνα ἀπὸ τὰ πένθιμα ἐκεῖνα οὐρλιάσματα, ποὺ κάνουν τοὺς ταξειδιῶτες ν' ἀνατριχιάζουν τὴ νύχτα στὴν ἐξοχή. Ὅλα τὰ βλέμματα γύρισαν ἀμέσως πρὸς αὐτόν.

Ἔμενε τώρα ἀκίνητος, ἀνορθωμένος στὰ τέσσερα ποδάρια του σὰν ν' ἀντίκρυζε κάτι τρομερὸ μπροστά του κι' ὄρχισε πάλι νὰ οὐρλιάζη πρὸς μιὰ ἀόρατη ὀπτασία, φριχτὴ χωρὶς ἄλλο, γιατὶ ὅλες ἡ τρίχες του εἶχαν ἀνασηκωθεῖ.

Ὁ δασοφύλακας, πελιδνός, φώναζε :

— Τὸν μυρίζεται !.... Τὸν μυρίζεται !.... Ἦταν μπροστὰ ὅταν τὸν σκότωσα....

Καὶ συγχρόνως ἡ δυὸ γυναῖκες σὰν τρελλὲς ἄρχισαν νὰ οὐρλιάζουν μαζὺ μὲ τὸ σκυλί.

Χωρὶς νὰ θέλω, μιὰ ἀτέραντη ἀνατριχίλα πέρασε ἀνάμεσα ἀπ' τοὺς ὤμους μου. Τὸ φοβισμένο ζῶο ἀνάμεσα σ' αὐτοὺς τοὺς ξετρελλαμένους ἀνθρώπους, σκόρταζε τὴ φρίκη.

Ἐπὶ μιὰ ὥρα ὁ σκύλος οὐρλιαζε, χωρὶς νὰ κουνιέται. Οὐρλιαζε, σὰν νὰ ἔβλεπε στὸν ὕπνο του κάποιον ἐφιάλτη. Καὶ ὁ φόβος, ὁ τρομερὸς φόβος ἔμπαινε συγχρόνως μέσα του. Τί φοβόταν ; Οὔτ' ἐγὼ δὲν ξέρω. Ἦταν ὁ φόβος, αὐτὸ εἶνε ὅλο.

Μένοντας ἀκίνητοι, πελιδνοί, μέσ' στὴν ἀναμονὴ κάποιου γεγονότος φριχτοῦ, μὲ

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

ΤΑΞΕΙΔΙ ΣΤ' ΑΣΤΕΡΙΑ

Σὰν μελωδία πένθιμη σβύνει ἀργὰ τὸ δεῖλι...
Ἀπόψε ἂς ἦταν νάρχοταν ὁ θάνατος ὁ ὡραῖος
Ἄνθος στὸ στόμα μου κρατῶ τὸ στίχο τοῦ Μαβίλλη :
«Ἐκεῖνον π' ἀγαπᾶ ὁ Θεὸς πεθαίνει πάντα νέος».

Ἔτσ' ἡ στερνή μου ἂς ἤτανε ἡ ὥρα νὰ σημάνη,
Φύλλο ξερὸ ποὺ τ' ἄρπαξαν τ' ἀπείρου τὰ φτερά,
Ἡ θλιβερή μου ἀνάμνησι μαζύ μου νὰ πεθάνη
Κι' οὔτε νὰ λένε : «Ἔζησε ὁ Χάρης μιὰ φορά...».

Ἀπ' τὴ φρικτή μου ὕπαρξι τίποτα νὰ μὴ μείνη,
Καρδιά μου ρόδο σὲ πετῶ καταμεσῆς στὴ στράτα,
Στὰ πέλαγα, στὰ πέλαγα, στὸν οὐρανὸ ἡ σελήνη,
Πανιὰ ἁπλώνει μισεμοῦ, καϋμοὺς καὶ φῶς γεμᾶτα.

Ἡ δάφνες μου ἡ ποιητικὲς στῶν σκουπιδιῶν τὸ κάρρο,
Στοὺς ἠλιθίους ἡ δόξα μου καὶ στὴν ὀργὴ τ' ἀνέμου,
Φτάνει τὸ δρόμο τὸ στερνὸ τοῦ λυτρωμοῦ νὰ πάρω,
Ἐκεῖ π' ἀνθίζουν τ' ἄστρα σου, Κύριε καὶ Θεέ μου...

Νὰ σβύσω ὅπως σβύνουνε μέσ' στὴ νυχτιὰ οἱ ἦχοι,
Τ' ἀψὺ φαρμάκι πίνοντας ποὺ μοῦταξεν ἡ μοῖρα,
Κι' ἂν κάποτε στὰ μάτια σου πέσουν αὐτοί μου οἱ (στῖχοι,
Πές, θἆναι κανενὸς φαρσέρ,, ἴσως καὶ (τοῦ Φιλύρα.

ΧΑΡΗΣ ΣΤΑΜΑΤΙΟΥ